

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра економіки та публічного управління

ЗАТВЕРДЖЕНО КАФЕДРОЮ

Завідувач кафедри

 Вікторія МЕДВІДЬ
(протокол 15 грудня 2025 р. №9)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(обов'язкова навчальна дисципліна)

СЛУЖБА В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

освітньо-професійна програма Місцеве самоврядування

спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»

галузь знань 28 «Публічне управління та адміністрування»

рівень вищої освіти перший (Бакалавр)

інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій

Полтава
2025-2026 н. р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Служба в органах місцевого самоврядування» для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Місцеве самоврядування спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування

Мова викладання державна.

Розробник: Лозинська Т. М., д. держ. упр., професор, професор кафедри публічного управління та адміністрування

15 грудня 2025 р.

Тамара ЛОЗИНСЬКА

Схвалено на засіданні кафедри економіки та публічного управління
Протокол від 15 грудня 2025 року № 9

Погоджено гарантом освітньої програми «Місцеве самоврядування»

15 грудня 2025 р.

Ольга СЕРДЮК

Схвалено радою з якості освіти спеціальності Публічне управління та адміністрування

Протокол від 17.12. 2025 року № 4

Ольга СЕРДЮК

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма навчання ОП
Загальна кількість годин	150
Кількість кредитів	5,0
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	обов'язкова
Рік навчання (шифр курсу)	3 (281ПУА_бд_2023)
Семестр	6
Лекції (годин)	32
Практичні (годин)	28
Самостійна робота (годин)	90
Форма семестрового контролю	екзамен

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Сформувати комплекс теоретичних знань і забезпечити набуття компетентностей щодо розвитку інституту місцевого самоврядування в Україні, законодавчого забезпечення та упорядкування організації служби в органах місцевого самоврядування (ОМС), формування професійної та політично неупередженої служби в ОМС що забезпечить професійну підготовку фахівців, здатних виконувати спеціалізовані завдання у сфері місцевого самоврядування та підвищувати ефективність його функціонування.

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Перелік навчальних дисциплін, які передують її вивченню відповідно до структурно-логічної схеми освітньо-професійної програми: «Правознавство», «Теорія державного управління», «Адміністративний менеджмент», «Менеджмент», «Муніципальна статистика», «Конституційні основи публічної влади», «Лідерство в публічній сфері», «Публічне управління», «Правові засади адміністративної діяльності», «Управління персоналом в організаціях публічної сфери».

4. Компетентності:

загальні:

ЗК01.Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК04.Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК05.Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК06.Здатність працювати в команді.

ЗК07.Здатність планувати та управляти часом.

ЗК09. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК13. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів діяльності).

.фахові:

ФК01. Здатність до соціальної взаємодії, до співробітництва й розв'язання конфліктів.

ФК02. Здатність забезпечувати належний рівень вироблення та використання управлінських продуктів, послуг чи процесів.

ФК03. Здатність забезпечувати дотримання нормативно-правових та морально-етичних норм поведінки.

ФК07. Здатність розробляти тактичні та оперативні плани управлінської діяльності.

ФК12.Здатність до обґрунтування стратегічних цілей розвитку громади.

ФК13.Здатність до налагодження співпраці територіальних громад.

ФК14.Здатність до пошуку та використання джерел фінансування програм розвитку

місцевих громад.

ФК15.Здатність до розроблення механізмів імплементації кращих забіжних практик місцевого самоврядування.

5. Результати навчання:

ПРН04. Знати структуру та особливості функціонування сфери публічного управління та адміністрування.

ПРН05. Знати стандарти, принципи та норми діяльності у сфері публічного управління та адміністрування.

ПРН06. Знати основні нормативно-правові акти та положення законодавства у сфері публічного управління та адміністрування.

ПРН08. Розуміти та використовувати технології вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень.

ПРН11. Уміти здійснювати пошук та узагальнення інформації, робити висновки і формувати рекомендації в межах своєї компетенції.

ПРН12. Уміти налагодити комунікацію між громадянами та органами державної влади і місцевого самоврядування.

ПРН15. Застосовувати методи контролю якості у сфері професійної діяльності.

ПРН16. Використовувати дані статистичної звітності, обліку та спеціальних досліджень у професійній діяльності.

ПРН17. Уміти обґрунтовувати стратегічні цілі та обирати пріоритети розвитку місцевої громади.

ПРН18. Уміти налагоджувати зовнішні комунікації та використовувати можливості співпраці місцевих територіальних громад.

Співвідношення програмних результатів навчання із очікуваними результатами навчання

Програмний результат навчання (визначений освітньою програмою)	Очікувані результати навчання навчальної дисципліни
ПРН04	Знати нормативно-правові вимоги щодо створення структур органів публічної влади та особливості функціонування суб'єктів державного управління та місцевого самоврядування
ПРН05	Знати стандартні вимоги, базові принципи та нормативно-методичне забезпечення діяльності у сфері публічного управління та адміністрування, зокрема в місцевому самоврядуванні
ПРН06	Знати основні положення законів та інших нормативно-правових актів у сфері місцевого самоврядування
ПРН08	Розуміти сутність технологій вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень в органі місцевого самоврядування та вміти використовувати основні з них на практиці
ПРН11	Уміти здійснювати пошук та узагальнення релевантної інформації, робити обґрунтовані висновки і формувати рекомендації в межах своєї компетенції для забезпечення діяльності органу місцевого самоврядування
ПРН12	Уміти налагоджувати комунікацію між органом місцевого самоврядування і громадянами
ПРН15	Застосовувати методи контролю якості професійної діяльності службовців органу місцевого самоврядування
ПРН16	Використовувати дані статистичної звітності, обліку та

	спеціальних досліджень у професійній діяльності, уміти налагоджувати збір первинної інформації
ПРН17	Уміти обґрунтовувати стратегічні цілі та обирати пріоритети у процесі стратегічного планування розвитку територіальної громади
ПРН18	Уміти налагоджувати зовнішні комунікації та використовувати можливості співпраці територіальних громад з метою забезпечення їх економічного розвитку.

6. Методи навчання

Словесні методи: лекція, пояснення;

Наочні методи: ілюстрування;

Практичні методи: робота з навчально-методичною літературою; виконання практичних завдань

Методи самостійної роботи вдома: завдання самостійної роботи

Методи формування пізнавальних інтересів: дискусії; обговорення;

Методи усного контролю: опитування;

Тестовий контроль: виконання тестів;

Комп'ютерні і мультимедійні методи: використання мультимедійних презентацій; комп'ютерне тестування; дистанційне навчання.

7. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Система місцевого самоврядування в Україні та її реформування

Теорії місцевого самоврядування. Моделі місцевого самоврядування. Конституційні та нормативно-правові основи місцевого самоврядування в Україні. Реформа місцевого самоврядування та причини її проведення. Сучасна система місцевого самоврядування в Україні. Формування органів місцевого самоврядування (ОМС). Функції та повноваження ОМС. Основні проблеми функціонування системи місцевого самоврядування в Україні.

Тема 2. Загальні основи служби в органах місцевого самоврядування

Правові засади служби в ОМС. Вимоги законодавства щодо формування організаційної структури та/ або штатного розпису органів місцевого самоврядування. Посадові особи ОМС та їх правовий статус. Принципи служби в ОМС. Права та обов'язки службовців ОМС. Державна політика щодо служби в ОМС.

Тема 3. Проходження служби в органах місцевого самоврядування та її кадрове забезпечення

Умови прийняття на службу в ОМС. Обмеження щодо вступу на службу в ОМС. Присяга службовця ОМС. Класифікація посад в ОМС. Адаптація новопризначених посадових осіб ОМС. Атестація кадрів і підвищення кваліфікації службовців ОМС. Формування кадрового резерву.

Тема 4. Оплата праці та матеріальна відповідальність службовців органів місцевого самоврядування

Принципи системи оплати праці службовців ОМС. Порядок здійснення оплати праці службовців ОМС. Оплата праці виборних посадових осіб. Преміювання службовців ОМС та основні проблеми, пов'язані з цим. Дисциплінарна та матеріальна відповідальність службовців ОМС. Матеріальна відповідальність виборних посадових осіб ОМС. Припинення служби в ОМС.

Тема 5. Службова кар'єра в органах місцевого самоврядування

Поняття службової кар'єри. Оцінювання результативності службової діяльності (атестація службовців ОМС). Професійне навчання службовців ОМС. Система підвищення кваліфікації публічних службовців в Україні. Основні проблеми кадрового забезпечення ОМС.

Тема 6. Статус та повноваження депутатів органів місцевого самоврядування

Вибори до місцевих рад. Статус, права та обов'язки депутата місцевої ради. Регламент роботи місцевої ради. Компетенції депутатів щодо управління комунальною власністю. Участь депутатів у бюджетному процесі. Інструменти взаємодії депутатів з місцевим населенням. Уникнення конфлікту інтересів у депутатській діяльності.

Тема 7. Служба в органах місцевого самоврядування в умовах воєнного стану

Зміни до законодавства та інших нормативно-правових актів щодо місцевого самоврядування в умовах воєнного стану. Призначення осіб на посади в органи місцевого самоврядування у період дії воєнного стану. Урегулювання питань оплати праці службовцям органів місцевого самоврядування. Додаткові повноваження місцевих рад та спрощення дозвільних процедур. Надання адміністративних послуг в громадах. Співпраця ОМС з військовими адміністраціями.

Тема 8. Запобігання корупції в діяльності службовців органів місцевого самоврядування та нагляд за законністю

Законодавча база. Заборона на одержання пільг, послуг і майна органами місцевого самоврядування. Отримання благодійної допомоги. Отримання інформаційних і рекламних послуг. Отримання міжнародної технічної допомоги. Організація роботи щодо запобігання корупції в ОМС. Функціонування антикорупційних уповноважених в ОМС. Взаємодія антикорупційних уповноважених з іншими суб'єктами місцевого самоврядування. Нагляд за законністю прийняття рішень ОМС.

Тема 9. Вимоги до етичної поведінки службовців ОМС

Моделі регуляції етичних норм. Загальні правила етичної поведінки. Використання службового становища. Використання ресурсів територіальних громад та інформації. Аналіз дотримання етичних норм депутатами і службовцями ОМС. Оновлені правила щодо етичної поведінки службовців ОМС.

Тема 10. Наближення служби в органах місцевого самоврядування України до європейських стандартів

Необхідність адаптації служби в ОМС до стандартів ЄС. Європейська хартія місцевого самоврядування. Конгрес місцевих і регіональних влад Ради Європи. Хельсінкська декларація регіонального самоврядування. Утрехтська декларація про добре місцеве та регіональне врядування в неспокійний час. Дванадцять принципів ефективного демократичного врядування на місцевому рівні. Розвиток потенціалу місцевого самоврядування.

Тема 11. Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування» 2023 р.

Мета прийняття нового закону та першочергові завдання його впровадження. Основні нововведення закону «Про службу в органах місцевого самоврядування». Нові поняття закону «Про службу в органах місцевого самоврядування». Принципи служби в ОМС. Посади та категорії посад в ОМС. Права і обов'язки службовців ОМС. Керуючий справами в ОМС. Порядок припинення служби в ОМС. Служба управління персоналом.

Професійні стандарти для посад в ОМС. Конкурсний відбір і призначення на посади. Управління результативністю службової діяльності. Оплата праці.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин (денна форма), 281ПУА_бд_2023			
	усього	в тому числі		
		л	п	с. р.
Тема 1. Система місцевого самоврядування в Україні та її реформування	14	4	2	8
Тема 2. Загальні основи служби в органах місцевого самоврядування	13	2	2	9
Тема 3. Проходження служби в органах місцевого самоврядування та її кадрове забезпечення	14	2	4	8
Тема 4. Оплата праці та матеріальна відповідальність службовців органів місцевого самоврядування	13	2	2	9
Тема 5. Службова кар'єра в органах місцевого самоврядування	13	2	2	9
Тема 6. Статус та повноваження депутатів органів місцевого самоврядування	14	4	4	6
Тема 7. Служба в органах місцевого самоврядування в умовах воєнного стану	14	4	2	8
Тема 8. Запобігання корупції в діяльності службовців органів місцевого самоврядування та нагляд за законністю	14	4	2	8
Тема 9. Вимоги до етичної поведінки службовців ОМС	14	2	4	8
Тема 10. Наближення служби в органах місцевого самоврядування України до європейських стандартів	13	2	2	9
Тема 11. Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування» 2023 р.	14	4	2	8
Разом	150	32	28	90

8. Теми практичних занять

Назва теми	Кількість годин (денна форма), 281ПУА_бд_2023
Тема 1. Система місцевого самоврядування в Україні та її реформування	2
Тема 2. Загальні основи служби в органах місцевого самоврядування	2
Тема 3. Проходження служби в органах місцевого самоврядування та її кадрове забезпечення	4

Тема 4. Оплата праці та матеріальна відповідальність службовців органів місцевого самоврядування	2
Тема 5. Службова кар'єра в органах місцевого самоврядування	2
Тема 6. Статус та повноваження депутатів органів місцевого самоврядування	4
Тема 7. Служба в органах місцевого самоврядування в умовах воєнного стану	2
Тема 8. Запобігання корупції в діяльності службовців органів місцевого самоврядування та нагляд за законністю	2
Тема 9. Вимоги до етичної поведінки службовців ОМС	4
Тема 10. Наближення служби в органах місцевого самоврядування України до європейських стандартів	2
Тема 11. Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування» 2023 р.	2
Разом	28

9. Теми самостійної роботи

Назва теми	Кількість годин (денна форма), 281ПУА_бд_2023
Тема 1. Система місцевого самоврядування в Україні та її реформування	8
Тема 2. Загальні основи служби в органах місцевого самоврядування	9
Тема 3. Проходження служби в органах місцевого самоврядування та її кадрове забезпечення	8
Тема 4. Оплата праці та матеріальна відповідальність службовців органів місцевого самоврядування	9
Тема 5. Службова кар'єра в органах місцевого самоврядування	9
Тема 6. Статус та повноваження депутатів органів місцевого самоврядування	6
Тема 7. Служба в органах місцевого самоврядування в умовах воєнного стану	8
Тема 8. Запобігання корупції в діяльності службовців органів місцевого самоврядування та нагляд за законністю	8
Тема 9. Вимоги до етичної поведінки службовців ОМС	8
Тема 10. Наближення служби в органах місцевого самоврядування України до європейських стандартів	9
Тема 11. Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування» 2023 р.	8
Разом	90

10. Індивідуальні завдання

Не передбачені.

11. Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю
ПРН04	Виконання завдань на практичних заняттях (вправи, кейси). Виконання тестів.

	Опитування. Екзамен.
ПРН05	Виконання завдань на практичних заняттях (вправи, кейси). Виконання тестів. Опитування. Екзамен.
ПРН06	Виконання завдань на практичних заняттях (вправи, кейси). Виконання тестів. Опитування. Екзамен.
ПРН07	Виконання завдань на практичних заняттях (вправи, кейси). Виконання тестів. Опитування. Екзамен.
ПРН08	Виконання завдань на практичних заняттях (вправи, кейси). Виконання тестів. Опитування. Екзамен.
ПРН11	Виконання завдань на практичних заняттях (вправи, кейси). Виконання тестів. Опитування. Екзамен.
ПРН12	Виконання завдань на практичних заняттях (вправи, кейси). Виконання тестів. Опитування. Екзамен.
ПРН15	Виконання завдань на практичних заняттях (вправи, кейси). Виконання тестів. Опитування. Екзамен.
ПРН16	Виконання завдань на практичних заняттях (вправи, кейси). Виконання тестів. Опитування. Екзамен.
ПРН17	Виконання завдань на практичних заняттях (вправи, кейси). Виконання тестів. Опитування. Екзамен.
ПРН18	Виконання завдань на практичних заняттях (вправи, кейси). Виконання тестів. Опитування. Екзамен.

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни (денна форма навчання)

Назви тем	Форми контролю			Екзамен	Разом
	практичні завдання	тестування	опитування		
Тема 1. Система місцевого самоврядування в Україні та її реформування	3	2	2		7
Тема 2. Загальні основи служби в органах місцевого самоврядування	3	2	2		7
Тема 3. Проходження служби в органах місцевого самоврядування та її кадрове забезпечення	3	3	2		8
Тема 4. Оплата праці та матеріальна відповідальність службовців органів місцевого самоврядування	3	2	2		7

Тема 5. Службова кар'єра в органах місцевого самоврядування	3	2	2		7
Тема 6. Статус та повноваження депутатів органів місцевого самоврядування	3	3	2		8
Тема 7. Служба в органах місцевого самоврядування в умовах воєнного стану	3	2	2		7
Тема 8. Запобігання корупції в діяльності службовців органів місцевого самоврядування та нагляд за законністю	3	3	2		8
Тема 9. Вимоги до етичної поведінки службовців ОМС	3	2	2		7
Тема 10. Наближення служби в органах місцевого самоврядування України до європейських стандартів	3	2	2		7
Тема 11. Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування» 2023 р.	3	2	2		7
Екзамен	33	25	22		80
Разом	33	25	22	20	100

Шкала та критерії оцінювання практичного завдання, виконання тестів

Бали	Критерії оцінювання
3/2	<i>Високий рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.</i> Розуміння понять стратегічного планування; цілей, переваг і недоліків стратегічного планування; принципів та методів стратегічного планування; ідентифікація стратегічних проблем; методичних підходів до розроблення стратегічного плану, що дозволяє демонструвати при виконанні практичних завдань основні прийоми пошуку та узагальнення інформації, робити висновки і обґрунтовувати варіанти публічної політики.
2/1,5	<i>Достатній рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.</i> Знання істотних ознак понять; процесів стратегічного планування та зв'язків між ними; чинників впливу на процес стратегічного планування; ідентифікація стратегічних проблем; основних методичних підходів до розроблення стратегічного плану, що дозволяє демонструвати в стандартних ситуаціях основні прийоми пошуку та узагальнення інформації, робити висновки і обґрунтовувати рекомендації щодо варіантів політики.
1,5/1	<i>Середній рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.</i> Знання основних понять стратегічного планування; ідентифікація стратегічних проблем; основних методичних підходів до розроблення стратегічного плану, що дозволяє демонструвати за зразком основні прийоми пошуку та узагальнення інформації, робити висновки і обґрунтовувати рекомендації щодо вибору альтернатив політики.
до 1	<i>Низький рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.</i> Здобувач має початкові уявлення про зміст понять стратегічного планування; ідентифікації стратегічних проблем; основних методичних підходів до розроблення стратегічного плану, що забезпечує лише фрагментарне досягнення таких результатів навчання як вміння застосовувати основні прийоми пошуку та узагальнення інформації, робити висновки і обґрунтовувати рекомендації щодо вибору варіантів політики. Останнє не дає можливості оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи

Бали	Критерії оцінювання
8/7	<i>Високий рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.</i> Розуміння понять стратегічного планування; цілей, переваг і недоліків стратегічного планування; принципів та методів стратегічного планування; ідентифікація стратегічних проблем; методичних підходів до розроблення стратегічного плану, що дозволяє демонструвати при виконанні практичних завдань основні прийоми пошуку та узагальнення інформації, робити висновки і обґрунтовувати варіанти публічної політики.
6/5	<i>Достатній рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.</i> Знання істотних ознак понять; процесів стратегічного планування та зв'язків між ними; чинників впливу на процес стратегічного планування; ідентифікація стратегічних проблем; основних методичних підходів до розроблення стратегічного плану, що дозволяє демонструвати в стандартних ситуаціях основні прийоми пошуку та узагальнення інформації, робити висновки і обґрунтовувати рекомендації щодо варіантів політики.
4/3	<i>Середній рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.</i> Знання основних понять стратегічного планування; ідентифікація стратегічних проблем; основних методичних підходів до розроблення стратегічного плану, що дозволяє демонструвати за зразком основні прийоми пошуку та узагальнення інформації, робити висновки і обґрунтовувати рекомендації щодо вибору альтернатив політики.
до 4/3	<i>Низький рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.</i> Здобувач має початкові уявлення про зміст понять стратегічного планування; ідентифікації стратегічних проблем; основних методичних підходів до розроблення стратегічного плану, що забезпечує лише фрагментарне досягнення таких результатів навчання як вміння застосовувати основні прийоми пошуку та узагальнення інформації, робити висновки і обґрунтовувати рекомендації щодо вибору варіантів політики. Останнє не дає можливості оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

Шкала та критерії оцінювання екзамену

Кількість балів		Критерії оцінювання
види завдання	бали	
1 і 2 теоретичне питання	10	<i>Високий рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.</i> Розуміння понять стратегічного планування; цілей, переваг і недоліків стратегічного планування; принципів та методів стратегічного планування; ідентифікація стратегічних проблем; методичних підходів до розроблення стратегічного плану, що дозволяє демонструвати при виконанні практичних завдань основні прийоми пошуку та узагальнення інформації, робити висновки і обґрунтовувати варіанти публічної політики.
	8	<i>Достатній рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.</i> Знання істотних ознак понять; процесів стратегічного планування та зв'язків між ними; чинників впливу на процес стратегічного планування; ідентифікація стратегічних проблем; основних методичних підходів до розроблення стратегічного плану, що дозволяє демонструвати в стандартних ситуаціях основні прийоми пошуку та узагальнення інформації, робити висновки і обґрунтовувати рекомендації щодо варіантів політики.
	6	<i>Середній рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.</i> Знання основних понять

		стратегічного планування; ідентифікація стратегічних проблем; основних методичних підходів до розроблення стратегічного плану, що дозволяє демонструвати за зразком основні прийоми пошуку та узагальнення інформації, робити висновки і обґрунтовувати рекомендації щодо вибору альтернатив політики.
	1-4	<i>Низький рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.</i> Здобувач має початкові уявлення про зміст понять стратегічного планування; ідентифікації стратегічних проблем; основних методичних підходів до розроблення стратегічного плану, що забезпечує лише фрагментарне досягнення таких результатів навчання як вміння застосовувати основні прийоми пошуку та узагальнення інформації, робити висновки і обґрунтовувати рекомендації щодо вибору варіантів політики. Останнє не дає можливості оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.
	0	Відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає змоги оцінити досягнення результатів навчання здобувача вищої освіти

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачене під час вивчення навчальної дисципліни

Комп'ютер (ноутбук), пристрій мультимедійний (проектор), проекційний екран, наявність мережі wi-fi.

13. Політика навчальної дисципліни

Політика щодо дедлайнів та перескладання: здобувач вищої освіти зобов'язаний дотримуватись граничних термінів (дата для аудиторних видів робіт або час в системі дистанційного навчання LMS Moodle), до яких має бути виконано певне завдання.

Політика щодо відвідування: не дозволяються пропуски занять та запізнення з неповажних причин. Здобувачі освіти повинні приймати активну участь під час проведення занять, виконувати необхідний мінімум навчальної роботи, що є допуском до підсумкового контролю. В умовах впровадження дистанційної форми навчання за наявності об'єктивних причин (наприклад, лікарняні, індивідуальний графік, знаходження на карантині тощо) та за узгодженням з викладачем, освоєння навчальної дисципліни здобувачами вищої освіти може здійснюватися самостійно, на засадах академічної доброчесності. При цьому щотижня здобувач вищої освіти має звітувати через електронну пошту, або через систему дистанційного навчання LMS Moodle про стан виконання завдань.

Політика щодо академічної доброчесності: виконані завдання здобувачами вищої освіти мають бути їх результатами їх самостійної роботи. Відсутність посилок на використані джерела, фабрикавання джерел, списування, втручання в роботу інших осіб є прикладами можливої академічної недоброчесності. Списування під час екзаменів заборонені. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці «Академічна доброчесність» сайту ПДАУ (<https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>).

Політика щодо зарахування результатів неформальної \ неформальної освіти: здобувачі вищої освіти мають право на перезарахування результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті згідно відповідного Положення про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Здобувачі можуть самостійно на платформах онлайн-освіти, шляхом участі у короткострокових навчальних програмах і проектах (з видачею сертифіката) опановувати навчальний матеріал, який за змістом дозволяє набуті очікувані навчальні результати навчальної дисципліни.

Політика щодо оскарження результатів оцінювання: підставами для оскарження

результату оцінювання можуть бути: недотримання викладачем системи оцінювання, вказаної у робочій програмі навчальної дисципліни, необ'єктивне оцінювання та/або наявність конфлікту інтересів, якщо про його існування здобувачу вищої освіти не було і не могло бути відомо до проведення оцінювання. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для оскарження результату оцінювання здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до директора інституту. Порядок оскарження результатів оцінювання здобувачів вищої освіти регламентується Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті.

14. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Євтушенко О. Н., Лушагіна Т. В. Місцеве самоврядування в Україні: теорія та практика становлення: навч. посіб. Миколаїв: Вид-во ЧДУ імені Петра Могили, 2013. 316 с.

2. Формування організаційної структури та штатного розпису органів місцевого самоврядування: Аналітична записка. Київ, 2018. 42 с. URL: https://hromady.org/wp-content/uploads/2018/11/%D0%90%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B0-%D0%B7%D0%B0%D0%BF%D0%B8%D1%81%D0%BA%D0%B0_1.pdf

3. Як організувати роботу з питань запобігання корупції в громадах: актуальні проблеми та практичні рекомендації. Київ, 2024. 76 с. URL: https://hromady.org/wp-content/uploads/2018/11/%D0%90%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B0-%D0%B7%D0%B0%D0%BF%D0%B8%D1%81%D0%BA%D0%B0_1.pdf<https://www.undp.org/uk/ukraine/publications/yak-orhanizuvaty-robotu-z-pytan-zapobihannya-koruptsiyi-v-hromadakh-aktualni-problemy-ta-praktychni-rekomendatsiyi>

4. Новації закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування» від 2 травня 2023 року: коментарі та порівняльний аналіз: посіб. Київ, 2024. 184 с. URL: https://decentralization.ua/uploads/library/file/935/Posibnyk_sluzhba_v_oms.pdf

5. Аналітичне дослідження щодо дотримання етичних норм депутатами, виборними особами, службовцями органів місцевого самоврядування. Київ, 2023. 44 с. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/uploads/osr-52/zahid-1047/zahid-progress-3397/organ-148/485-380286473-661400b13147d.pdf>

6. Міжнародні стандарти місцевого самоврядування: хрестоматія; упоряд. Є. І. Бородін, С. А. Квітка, Т. М. Тарасенко. Дніпро: ГРАНІ, 2019. 148 с.

7. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 07.06.2001 № 2493-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14#Text> (втрата чинності)

8. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 02.05.2023 № 3077-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3077-20#Text> (набуття чинності)

Допоміжні

1. Методичні рекомендації для врахування Цілей сталого розвитку в стратегіях розвитку територіальних громад. К., 2017. 60 с.

2. Модуль 5. Стратегічний план розвитку громади: практичний посібник з питань організації роботи органів місцевого самоврядування об'єднаних територіальних громад. К., 2016. 100 с.

3. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>

4. Місце служби в органах місцевого самоврядування у реформі державного управління, 2024. URL: <https://parlament.org.ua/analytics/miscze-sluzhby-v-organah-misczevogo-samovryaduvannya-u-reformi-derzhavnogo-upravlinnya/>

5. Лазебна І. В., Динник І. П. Служба в органах місцевого самоврядування: українські реалії та зарубіжний досвід. Вісник ХНТУ. 202. № 2(85). С. 254-259.

6. Лозинська Т. Стратегічне планування в громадах: теоретичне підґрунтя. *Наукові праці МАУП. Політичні науки та публічне управління*. 2025. Вип. 2 (78). С. 95-102. DOI: [https://doi.org/10.32689/2523-4625-2025-2\(78\)-14](https://doi.org/10.32689/2523-4625-2025-2(78)-14) URL: <https://journals.maup.com.ua/index.php/political/issue/view/435/465>

7. Lozynska, T., Stoika, A., Kalian, O., Strilets, B. New Principles Of Formation Of State Supervision Over The Legality In The System Of Local Self-Government. *Evropský Politický A Právní Diskurz*. 2024. № 5. P. 24-34. URL: https://eppd13.cz/?page_id=2491

8. Лозинська Т. М., Яковлева О. С. Оцінювання прозорості діяльності місцевої влади в контексті удосконалення механізму електронного урядування. *Держава та регіони. Серія: Публічне управління і адміністрування*. 2023. №1 (79). С. 49-55. URL: <http://pa.stateandregions.zp.ua/potochnij-vipusk>

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Офіційний сайт Верховної Ради України: URL: <https://www.rada.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL <https://www.kmu.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Міністерства економіки України: <https://me.gov.ua/?lang=uk-UA>
3. Офіційний сайт Полтавської обласної державної адміністрації: URL: <http://www.adm-pl.gov.ua>
4. Офіційний сайт Полтавської міської ради: URL: <https://www.rada-poltava.gov.ua/>
5. Офіційний сайт Національного агентства з питань державної служби. URL: <https://nads.gov.ua/>
6. Портал «Децентралізація». URL: <https://decentralization.ua/news/13815>
7. Швейцарсько-український проект DESPRO. URL: <http://despro.org.ua/>